

Investicije

Ko pripravljamo predlog za investicijska vlaganja, se moramo zavedati, da smo dolžni novoustvarjeno vrednost koristno naložiti in poleg ugotovitve, kaj nujno rabimo, imeti pred očmi, kaj nam bo v bodočih pogojih dela koristilo. Velikokrat nas presejati naša ali tuja konkurenca in investicijski posegi, ki jo ocenimo kot drzno, nepričakovano ali celo tvegano.

Star pregovor: kakor boš postlal, tako boš ležal, je dobra prispevka. Vprašanje se postavlja, ali pa znamo vedno zadeti tisto, kar omogoča optimalni razvoj in napredovanje. V tem tiči največja odgovornost. Lahko je odločiti in predlagati investicijo, ki je, kot pravimo, na dlani in nas samo opozarja. Toliko težje pa je odločiti v situaciji, ki nam narekuje, da moramo stopiti odločen korak naprej, ne vemo pa, kateri je zanesljiv.

Na zadnji seji delavskega sveta smo razpravljali o predlogu za investicijo v tekočem letu in se pogovorili o naši prihodnosti, ki izziva vse večja vlaganja denarja v dejavnosti, ki jih čas zahteva.

Ce ocenjujemo gradnje, potem ne smemo mimo dveh

osnovnih potreb: Col in hala v Zireh. Okrog hale na Colu je bilo že precej prahu. Potrebni obširni elaborat smo oddali na banko in upamo, da bomo naleteli na razumevanje, ker ni to visok znesek. Z gradnjo bi morali pričeti takoj. Istočasno pripravljamo elaborat za gradnjo hale v Zireh, ki bo večja investicija.

V trenutni situaciji niso primarne samo naše želje in potrebe. Restriktivni ukrepi so tako trdi in nas, podobno kot ostale, držijo, da smo prvo dolžni pokrivati lastni obseg poslovanja (zaloge gotovih izdelkov, materialov, polizdelkov).

V sedanjem času moramo posvetiti vso skrb odmrznjenju obratnih sredstev. Vse banke tudi jasno opozarjajo, da ni na razpolago denarja za investicije, ker je ves v pripravi proizvodnje in v zalogah ter izvozu. Če bomo hoteli več investirati, bomo morali v glavnem z lastnimi sredstvi.

Pomanjkanje prostora pa je tudi takšno, da bomo morali ukrepati. Poleg hale tudi nujno rabimo večji pokriti prostor za materiale, ki za skladiščenje niso posebno zahtevni.

Investicijski načrt za vlaganja v opremo je zelo obširen in obsega dolg seznam strojev in priprav, ki naj omogočijo nadaljnjo tehnično rast in razvijanje vzporednih dejavnosti.

Posebno poglavje plana investicij je razširitev prodajnih zmogljivosti.

Letošnje leto je posebej uspešno, zelo smo napredovali. Naša ekipa je z izredno prizadevnostjo v komaj pol leta napravila več, kot smo prej v nekaj letih.

Postavili smo dosti optimističen načrt nadaljnje širitve maloprodajne mreže in obnove. V preteklih dneh nas

je seveda najbolj razburila vest, da je Skupščina Ljubljana-Center sprejela odlok o poslovnih prostorih, s katerim si bosta mestna skupščina in občinska skupščina pridobili nove prostore, mi pa bomo morali iskati rešitve drugod. Gre za našo prodajalno Ljubljana II, v Stritarjevi ulici, ki je zelo uspešna. Za nas je to velik udarec in mnenja smo, da taka dejanja kaj malo prispevajo k reševanju problemov gospodarstva in zmanjševanju administracije.

Ne smemo pozabiti, da smo že dolgo časa govorili o prodajalni v Zireh, ki je pre-

majhna. Tudi se ne smemo spet zadovoljiti samo z načrti za novo prodajalno, ki so že v hiši, ali kot imenujemo bodočo stavbo A center.

Letos dobimo v hišo tudi nov računalnik tipa IBM.

Ko razmišljamo o načrtih, ugotavljamo, da so dokaj optimistični, kar je v redu. Po drugi strani pa nam je jasno, da bomo morali zelo zaostreno poslovati, če hočemo uspeti. Delavski svet je na seji ugotovil, da nas čakajo velike naloge, nismo pa prezrli trenutnega stanja in pogojev, ki od vseh terjajo, da jih rešimo in omogočimo predvideno perspektivo.

I. Rejc, dipl. oec.

Proizvodnja, ogledalo uspešnosti

Če pogledamo definicijo proizvodnje in primerjamo s prakso, bomo videli, da je tu konec vseh fantazij in lepih želja, ali pa so težko izvedljive. Resnica ni prav nič rožnata.

Ob pripravi kolekcij za prihodnje sezone se tolažimo, da bo naša kolekcija dobra, da bodo količine enega artikla velike, da bomo več proizvedli, več zaslužili, dosegli večji ekonomski učinek.

Ob prihodu prvih partij v proizvodnjo pa ugotavljamo

sledeče. Primanjkuje nam zgornjega in spodnjega usnja, modeli se slabo prilagajajo na kopita, količine enega artikla so zelo majhne. Izvozna služba nam ni dala ustreznih sortimentov, skic za etikete, načrt žigosanja itd.

Posledice vsega tega so nam dobro znane. Količina izdelanih parov se zmanjšuje, kvaliteta izdelkov se slabša. Zaradi zastojev in majhnih količin enega artikla, posebno pa zaradi izredno kratkih rokov izdelave, se mora okvirno

planiranje prilagajati trenutnim situacijam, iskati možne rešitve, da ne pride do prekinitve dela. Vse to pa potegne za seboj še nezadovoljstvo delavcev in celotnega operativnega kadra tehnične službe. Tu je vzrok za zamujanje izdavnih rokov za inozemske kupce, vzrok zamujanja sezone za domačo prodajo in prav verjetno večji stroški nabave, izredno intenzivno naprežanje in dostikrat kljub temu neuspešnost nabavne službe.

In če pogledamo kakšno je stanje proizvodnje po prvih petih mesecih, ugotovimo naslednje:

Izdelali smo 450.888 parov obutve, to je 41% planirane proizvodnje za leto 1973.

V mesecu maju smo izdelali 87.965 parov obutve. Od tega smo izdelali 32.200 parov obutve za izvoz v SSSR, ostalo pa so bile zadnje sandale za spomladansko sezono.

V maju smo izdelali, glede na količino, veliko ženskih sandal z visokimi platoji, medtem ko smo izdelali samo 12.120 parov moške lepljene obutve. Izredno veliko problemov smo imeli z dobavo in preoblačenjem platojev Mojca. Kljub temu smo imeli v sekalnici le malo nadur. Večje število nadur smo imeli v šivalnici 52-1 in obratu Col zaradi popravila zgornjih delov pri eksportnem modelu. V oddelku 52-1 pa nam primanjkuje delavk glede na postavljen plan.

V proizvodnji za mesec junij se nam prav tako obetajo zastoji zaradi pomanjkanja zgornjega usnja in podplato. Imeli bomo veliko izvoza na zahod, za naše nove kupce. Prav zato bomo morali še posebno paziti na kvaliteto.

Ing. Jože Bogataj

Tudi pridne roke, brez stroja, mnogo napravijo. Posnetek iz našega obrata Gorenja vas

Delavska kontrola v TOZD

V zvezi z izvajanjem znanega pisma tov. Tita in Izvršnega biroja CK ZKJ se dosti razpravlja tudi o uvajanju posebnih samoupravnih organov za delavski nadzor.

Na prvi pogled se zde taki organi v podjetju nepotrebni, češ, saj bodo po ustavnih amandmajih delavci tako in tako odločali o vsem. Naj kontrolirajo sami sebe?

Vendar, če malo bolje razmislimo, se ta zadeva pokaže v drugi luči. Res je, da bodo načeloma vsi delavci sodelovali neposredno pri sprejemanju najpomembnejših odločitev v svoji TOZD. Toda večino, (čeprav manj pomembnih) odločitev bodo še vedno sprejemali delavski sveti TOZD in delavski svet podjetja.

Upravljanje (in tudi samoupravljanje) pa se ne sestoji zgolj v sprejemanju načelnih odločitev, saj te odločitve dobe praktičen pomen šele ko se in če se uresničijo. Izvršilne funkcije pa ne opravljajo delavci neposredno (n. pr. na zboru) in tudi ne delavski sveti, temveč posebni izvršilni organi: kolektivni (odbori) in individualni (vodja TOZD, dректор). Pa tudi ti organi pogosto sprejemajo le izvršilne sklepe ali odločbe, dejansko izvajanje pa je stvar strokovnih služb in pooblaščenih delavcev.

Tako je pot od načelne odločitve do njene dejanske izvedbe pogosto zelo zapletena. Lahko se zgodi, da odločitev sploh ne bo uresničena ali

pa bo uresničena drugače kot je zamišljena. Zato morajo delavci, ki odločajo, imeti neposreden vpogled v ves proces izvrševanja. Iz tega lahko sklepamo, da so odločanje, izvrševanje in nadzor tri funkcije samoupravljanja in da torej morajo biti vse tri v rokah delavcev - samoupravljalcev.

Tako kot imajo delavci posebne organe za odločanje (delavski svet) in za izvrševanje odločitev (izvršilni organi), je logično, da naj bi imeli posebne organe še za tretjo, t. j. nadzorno funkcijo.

Pri tem naj ne moti to, da delavski svet tudi sam opravlja določen nadzor nad delom svojih izvršilnih orga-

nov s tem, da obravnava poročila o njihovem delu in da rešuje pritožbe zoper njihove odločbe. Podoben nadzor opravljajo izvršilni organi nad delom strokovnih služb.

Se vedno ostane precej široko področje dejavnosti, ki ga delavski svet in tudi izvršilni organi običajno ne nadzirajo. Vzemimo za primer delitev sredstev za osebne dohodke. Delavci bodo v bodoče neposredno določali osnove in merila za delitev. Posameznemu delavcu bo osnove in merila, po katerih bo sodeloval v delitvi, bržkone tudi v bodoče ugotavljal izvršilni organ s svojo odločbo. Višino osebnega dohodka posameznega delavca pa bo vsekakor še naprej izračunaval in izplačeval delavec obračunske službe. V tem procesu izvrševanja samoupravne odločitve (pravilnika) lahko pride do nepravilnosti že pri izdaji odločbe še laže pa pri samem obračunu.

Navsezadnje pa lahko pride do napake že pri sprejemanju pravilnika, zlasti še, če tisti, ki odločajo, niso do-

volj seznanjeni ali pa so nepravilno seznanjeni z določenim problemom.

Naloga samoupravnega nadzora naj bi bila prav v tem, da odkriva in preprečuje možne napake v izvrševanju samoupravnih odločitev, v neki meri pa tudi pri sprejemanju odločitev.

Ob ustanavljanju TOZD znotraj podjetja bodo delavci sami določili svoje organe samoupravljanja. Takrat bi bilo prav, če bi razen delavskega sveta TOZD in njegovih izvršilnih organov ustanovili še poseben nadzorni organ, ki bi se lahko imenoval n. pr. nadzorni odbor, kontrolna komisija, ali kako drugače. Podoben organ naj bi ustanovili tudi za tiste zadeve, ki jih bodo TOZD opravljale skupno.

Nadzorni organi naj bi imeli pravico in dolžnost »vtakniti nos« v delo, katerega koli izvršilnega organa, katere koli strokovne službe in katerega koli odgovornega delavca z namenom:

1. preverjati tako zakonitost kot tudi smotrnost določenih ukrepov
2. preverjati resničnost in popolnost podatkov, ki so bili podani zborom delavcev, organom upravljanja, izvršil-

nim organom, pa tudi organom družbe in širše javnosti.

3. odkrivati pojave samovolje, brezbriznosti, razzipništva, okoriščenja in druge pojave, ki niso v skladu s pravnimi in družbenimi normami.

Cisto strokovne plati dela strokovnih služb in posameznikov ta organ seveda ne bi mogel ocenjevati sam, pač pa bi lahko zahteval mnenje ustreznih strokovnjakov iz podjetja, po potrebi pa tudi strokovno mnenje ustreznih institucij ali izvedencev izven podjetja.

Nadzorni organ bi obravnaval posamezna vprašanja bodisi na zahtevo zbora, delavskega sveta ali katerega izvršilnega organa, bodisi po lastni presoji. Inicijativo pa bi lahko podali tudi posamezni delavci, družbeno-politične organizacije in družbeni organi.

Takoj pa nam mora biti jasno, da bo nadzorni organ, ki ga bodo sestavljali delavci — nestrokovnjaki, učinkovito opravljal svojo funkcijo le, če se bo lahko oslonil na poklicne kontrolorje. Ti naj bi po njegovem nalogu opravili strokovno tehnično plat nadzora (zbiranje podatkov, dokumentov in druga gradiva) in predložil v presojo nadzornemu organu.

V zvezi s tem bo treba izpopolniti sedanjo službo kontrole, ki je v našem podjetju omejena le na tehnično kontrolo proizvodnje in maloprodaje. Manjka pa nam služba za kontrolo materialnega in finančnega poslovanja, kjer so prav tako kot v proizvodnji in trgovini možne razne nepravilnosti in celo zlorabe.

Postavlja se še vprašanje, kako bo nadzorni organ ukrepal, če ugotovi kako nepravilnost. Narava nadzorne funkcije je v tem, da preverja proces izvrševanja, da ugotavlja, če ta proces poteka pravilno in da o svojih ugotovitvah poroča samoupravnim organom, ki so pooblaščen za ukrepanje. Zato bi nadzorni organ smel ukrepati sam le, kolikor gre za nujnečasne ukrepe (n. pr. ukrepi za zavarovanje dokazov).

Sicer pa ni treba pričakovati, da bo kontrola odkrivala le nepravilnosti, temveč nasprotno, da bo največkrat ugotovila dobro poslovanje in bo marsikdaj predlagala kot ukrep — pohvalo.

Delavska kontrola kot ena od bistvenih funkcij samoupravljanja torej ne pomeni nezaupanja posameznim delavcem, strokovnim službam ali izvršilnim organom. Strokovni kader mora biti v okviru svojih pooblastil varen pred nestrokovnimi ocenami in intervencijami na področju čistega strokovnega dela. Delavska kontrola bo pazila le na to, da posamezniki ne prekoračijo pooblastil in da ne začno uveljavljati ožjih interesov, ker bi se s tem pod plaščem samoupravljanja lahko razvijali birokratsko-tehnokratski odnosi.

Stojan PERTOVI,
dipl. jur.

Tržišče narekuje kaj bomo prodajali

Splošen položaj na jugoslovanskem tržišču, padanje kupne moči in tudi kriza svetovnega denarstva so vzroki, da se razmere na domačem in tujem tržišču menjajo ter nam povzročajo velike težave v poslovanju. Zaloge obutve so se na jugoslovanskem tržišču tako nakopile, da jih je bilo ob koncu marca za 23 celotne jugoslovanske proizvodnje. Izvoz na zahod in vzhod sta v upadanju in ravno tako pada prodaja na domačem tržišču. Pri vsem tem pa so se osnovni materiali za izdelavo obutve čezmerno podražili, tako da je obutev v maloprodaji dražja od 30 do 50 %. Če primerjamo medsebojno povezanost dogajanj na tržišču, lahko takoj opazimo, da so vsi dejavniki v škodo nam in nujno je, da prodaja pada. Naša dolžnost je predvsem, da se v tej situaciji čimbolj znajdemo in hitro prilagajamo, tako da bomo izkoristili ostale možnosti. Ravno v zadnjih mesecih ugotavljamo, da bomo morali marsikaj spremeniti, da bomo ostali konkurenčni.

Ze nekaj let nazaj se trudimo, da bi naše proizvodne kapacitete izkoristili in dosegli čimboljše rezultate. Zaradi tega proizvajamo le tisto obutve, ki je na tržišču najboljše sprejeta, vendar pri tem nimamo vedno srečne roke. Največkrat se zgodi, da je model pri odbiranju dober, pozneje, ko pa se izdeluje, odstopa od prvotne kvalitete. Ali model spremenimo, ne vdelamo primernih materialov, spremenimo kopito, naj-

večkrat pa zamudimo rok izdelave. Posledice take nedoslednosti nas zelo drago stanejo, saj moramo izredno zniževati cene obutve ali pa nam obležj v zalogi. Ze zaradi podražitve materiala so zaloge gotovih izdelkov obutve narasle, poleg tega pa imamo v zalogah vse preveč tiste obutve, ki je zamudila sezono ali pa čaka na sezono po več mesecev.

V začetku februarja in vse naslednje mesece smo največ časa porabili za to, da čezmerne zaloge obutve odprodamo in s tem sprostim vezana obratna sredstva. V bodoče pa moramo preprečiti proizvodnjo obutve, ki bi zamudila sezono. V ta namen smo bolj uskladili programe proizvodnje in prodaje obutve na domače tržišče ter prilagodili izdelavo obutve za izvoz v tistih rokih, ki ne ovirajo domače prodaje. Ker smo s proizvodnjo za sezono pomlad-poletje zamujali in se je bilo bati, da bomo zamujali tudi za sezono jesen-zima, smo del že naročene količine črtali in s tem preprečili zamujanje rokov.

Enkrat za vselej si moramo zapomniti, da tržišče narekuje, kaj bomo proizvajali in ne obratno.

Kadar se kaj zatakne, se vedno postavlja vprašanje, koliko obutve smo naročili pri domačih dobaviteljih in koliko iz uvoza. Res je, da tuja obutve samo dopolnjuje našo izbiro v prodajalnah, vendar pride tuja obutve vedno pravočasno v prodajalne, če ne, jo zavrnemo. Letos imamo v prodajalnah kar

precej uvožene cenejše obutve. Največ pa je tega še iz lanskega leta, ko so ob sezoni prepovedali uvoz obutve, pozneje pa so nas prisilili, da uvozimo naročeno obutve. Nekaj uvožene obutve smo na konferenci naročili tudi za letošnjo sezono. Tu ima vsak tuj model možnost, da se uvrsti v našo prodajno kolekcijo, če ga potrebujemo in je cena konkurenčna. Tako do sedaj nismo delali razlik, vendar pa je uvožena obutve čedalje manj zanimiva, ker je po razvednotenju dinarja postala za nas dražja, pa tudi doma so se pojavili nekateri proizvajalci podobne obutve.

Previsoke zaloge v marcu in aprilu se počasi zmanjšujejo, saj je prodaja v aprilu in ma-

ju dobro stekla. Postajajo pa še vedno tiste zaloge, ki so zamudile sezono in tiste, ki čakajo na zimo. Najbolj pomembno je, da popolnoma uskladimo plan izvoza in plan prodaje na domačem tržišču in da bomo roke izdelave za domače tržišče ravno tako spoštovali kot za izvoz. Poleg tega pa moramo bolj paziti, kakšne materiale vdelujemo v obutve, da bo vsak model predstavljal tisto komercialno vrednost, katero smo mu določili ob izbiri.

V program proizvodnje in prodaje za naslednjo sezono in v nadalje smo skušali odstraniti vse dosedanje slabosti in upam, da se ne bodo ponovljale stare slabosti.

Ivan Capuder

Eden najboljših prodajnih modelov za poletje

Obisk domačih usnjarn

S šefom nabavne službe sva pretekli teden v štirih dneh obiskala več usnjarn v Hrvaški in v Bosni, da bi ugotovila, kako delajo naše usnjarne, kaj nameravajo delati v naslednjih letih in kakšne bodo cene. Doslej smo se z usnjem v glavnem oskrbovali v slovenskih usnjarnah. Spotoma sva obiskala tudi nekaj naših prodajal in nekaj tovarn čevljev.

Ugotovila sva, da se sosednje republike naglo industrializirajo in da bi za oskrbovanje naših potreb z usnjem prišle v poštev poleg slovenskih usnjarn tudi tovarne usnja v Osijeku, Banja Luki, Cibalia Vinkovci in usnjarna v Zadru.

Kvaliteta proizvodov v teh tovarnah je takšna, da bi bi-

ma prepričala, da ta tovarna dela po italijanskem sistemu. Uporablja mnogo cenejše materiale kot mi, toda finišanju končnih izdelkov posveti mnogo več časa in zato njihovi izdelki lepše izgledajo in seveda kupca bolj pritegnejo. Imajo pa tudi zelo domiselne modele.

Obiskala sva tudi novo, zelo sodobno tovarno čevljev »Bosna« v Banja Luki, tovarno z najsodobnejšo organizacijo, tehnologijo in moderno

organizacijo notranjega transporta. Dobro je urejena družbena prehrana, imajo pa tudi lastnega zdravnika in zobozdravnika. Zaposlenih imajo okrog 1200 delavcev, dnevno napravijo 4500 do 5000 parov moške in ženske lahke obutve z najmanjšo serijo artikla 3000 parov. Ima 80 lastnih prodajalnih obutve, zato nimajo v tovarni velikih zalog gotovih izdelkov, kar sva se sama prepričala. Proizvajajo manj zahtevne arti-

kle, zato imajo manj težav z oskrbovanjem z reprodukcijskimi materiali. Usnje kupujejo v glavnem v južnih republikah, precej pa ga tudi uvažajo prek Centrotextila, ker je ta tovarna članica Inkotexa.

Dobila sva vtis, da bomo morali v prihodnje večkrat obiskati ne le slovenske usnjarne, temveč tudi usnjarne v drugih republikah, ki imajo lepo perspektivo. Pokazale so tudi mnogo dobre volje, da bi izdelovale tako usnje, ki bi zadovoljevalo naše potrebe.

Vodja domače nabave
Lojze Kolenc

Naši trgovci trdijo, da tovarna čevljev Luxor v Apatinu uporablja mnogo lepše materiale, kot jih je sposobna nabaviti naša nabavna služba. Ob obisku te tovarne, ki zaposluje trenutno 56 delavcev, sva ugotovila ravno nasprotno. V njihovem proizvodnem oddelku sva se sa-

ma prepričala, da ta tovarna dela po italijanskem sistemu. Uporablja mnogo cenejše materiale kot mi, toda finišanju končnih izdelkov posveti mnogo več časa in zato njihovi izdelki lepše izgledajo in seveda kupca bolj pritegnejo. Imajo pa tudi zelo domiselne modele.

Obiskala sva tudi novo, zelo sodobno tovarno čevljev »Bosna« v Banja Luki, tovarno z najsodobnejšo organizacijo, tehnologijo in moderno

organizacijo notranjega transporta. Dobro je urejena družbena prehrana, imajo pa tudi lastnega zdravnika in zobozdravnika. Zaposlenih imajo okrog 1200 delavcev, dnevno napravijo 4500 do 5000 parov moške in ženske lahke obutve z najmanjšo serijo artikla 3000 parov. Ima 80 lastnih prodajalnih obutve, zato nimajo v tovarni velikih zalog gotovih izdelkov, kar sva se sama prepričala. Proizvajajo manj zahtevne arti-

Kolektivni dopust

Po zakonu, ki je stopil v veljavo v mesecu maju 1973 ima vsak član delovne skupnosti po preteku 6 mesecev neprekinjenega dela pravico do 18 delovnih dni dopusta, preračunano na 7-urni delovni dan.

Kolektivni dopust bomo letos imeli v našem podjetju od 14. julija do 28. julija, torej bo prvi delovni dan po kolektiv-

nem dopustu ponedeljek 30. julija.

Ker pa je kljub slabim napovedim v letošnjem letu dovolj naročil za smučarske čevlje ni izključeno, da v težki šivalnici ne bo prišlo do sprememb dopusta. V tem primeru bomo delavce tega oddelka pravočasno obvestili.

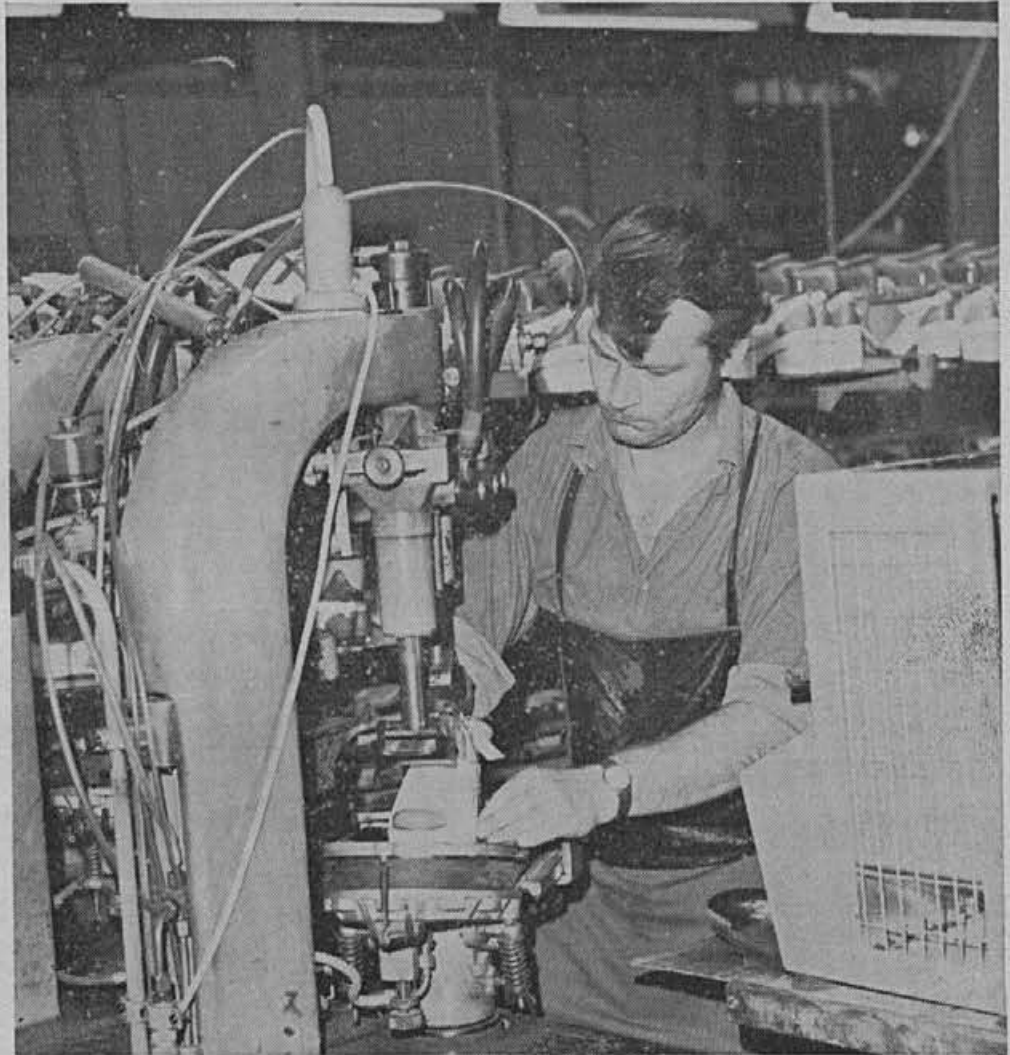
ing. Jože Bogataj

Dotacije razdeljene

»Veliko želja, premalo denarja.« je bila ugotovitev odbora za sredstva skupne porabe, ki je pregledal prošnje za dotacije. Obravnaval je vse vloge. Končno je odločil, da podpremo tiste, ki delujejo v našem kraju ali v kraju, kjer imamo obrate in je dotacijo za delovanje v letu 1973 odobril naslednjim:

Mladinski organizaciji ALPINE	3.000 din
Godbeno-pevske sekciji ALPINE	18.000 din
Smučarskemu klubu ALPINE	15.000 din
Judo klubu ALPINA	20.000 din
Šahovskemu klubu ALPINA	2.500 din
Moškemu zboru podjetij Zirov	2.000 din
Foto klubu Gorenja vas	2.000 din
Gasilskemu društvu Ziri	3.000 din
Gasilskemu vodni Brekovec	2.000 din
Gasilskemu društvu Dobračeva	3.000 din
Gasilskemu vodni Račeva	2.000 din
Gasilskemu društvu Gorenja vas	2.000 din
Nogometnemu klubu ALPINA	2.000 din
Planinskemu društvu Ziri	2.500 din
Društvu upokojencev Ziri	4.000 din
Organizaciji Zveze borcev NOB Ziri	5.000 din
Vzgojno varstvenemu zavodu Ziri	3.000 din
Šolskemu športnemu društvu TABOR Ziri	5.000 din
Osnovni šoli Ziri — za nabavo šotorov	2.500 din
Osnovni šoli Ziri — za zaključno ekskurzijo 8. r.	1.000 din
Čevljarškemu šolskemu izobraževalnemu centru Ziri — za zaključno ekskurzijo II. letnika	500 din

Odbor je smatral, da morajo organizacije bolj odgovorno ravnati z družbenimi sredstvi, ki jih prejmejo od podjetja in dati tudi obračun za porabo letih. Ze lansko leto je bilo izrecno zahtevano, da vsa društva, organizacije in klubi, ki so prejeli dotacijo, podaja na koncu leta poročilo o porabi dotacije, vendar je to napravilo samo eno društvo, od vseh ostalih pa je odbor prejel samo nove prošnje za denarno pomoč.

Namestitev in stiskanje podplatov

Zdaj pa zares

Na seji delavskega sveta 21. maja je bil sprejet sklep, naj se pospešijo priprave za organiziranje temeljnih organizacij združenega dela (TOZD) v našem podjetju. Sprejeti program predvideva, naj bi še v mesecu juniju sklicali zborni delovnih ljudi v vseh sedanjih enotah. Na teh zbornih naj bi delavcem razložili, kakšne možnosti imajo posamezne enote, da bi se lahko proglasile za TOZD. V ta namen je pripravljenih več možnih variant. Delavci naj bi se po temeljitem preudarku sami odločili, če bodo organizirali kot TOZD svojo enoto, ali pa bi se združili v TOZD skupaj s še kako drugo enoto.

Tako odločitev kajpada ne kaže sprejeti kar na hitro.

Zato naj bi na zborih v juniju šele povedali, katera od možnih rešitev bi po mnenju večine najbolj ustrezala. Hkrati pa bi delavci na vsakem zboru izvolili iz svoje sredine pripravljalni odbor, ki naj bi do konca avgusta zbral vse potrebne podatke in pripravil vse drugo za sprejem dokončnega sklepa o ustanovitvi TOZD.

Na ta način bi v začetku septembra lahko zbori delovnih ljudi že sprejeli dokončne sklepe o tem, kako se bodo organizirali v TOZD.

Da pa bi vsaka TOZD lahko polno zažvela, se mora prej konstituirati, prav tako pa se mora na novo konstituirati podjetje.

Za konstituiranje je potrebno:

1. sprejeti samoupravni sporazum o združitvi vseh TOZD v podjetje,
2. sprejeti začasni statut (ali statutarni sklep) v vsaki TOZD,
3. izvesti volitve v organe upravljanja TOZD in podjetja,
4. imenovati individualne izvršilne organe TOZD in podjetja,
5. sprejeti statute TOZD in nov statut podjetja.

Vse to naj bi bilo po programu opravljeno do konca letošnjega leta, ko poteče tudi zakonski rok. Izjemoma bodo statuti TOZD in podjetja sprejeti še v januarju 1974.

Stojan Pertovi, dipl. iur.

Samoupravna kronika

— MAJ 1973 —

11. 5. Odbor za izobraževanje

Izvoljen predsednik odbora ADOLF KRIŽNAR, za podpredsednika odbora izvoljen PETER JEREB.

Razpravljano o predlogu plana izobraževanja za leto 1973. Sprejet sklep, da predlog proučijo še strokovne službe.

Odobreno opravljanje počitniške prakse v našem podjetju nekaterim dijakom in študentom, ki niso naši študenti.

16. 5. Odbor za sredstva skupne porabe

Za predsednika odbora izvoljena MARA GREGORAC, za namestnika predsednika FRANC OBLAK.

Podeljene dotacije za delovanje v letu 1973 organizacijam, društvom, klubom in sekcijam. V skladu s planom uporabe sredstev skupne porabe v letu 1973 odobreno plačilo ur, ki so bile nabavljene za člane kolektiva, ki 20 let delajo v ALPINI. Odobreno plačilo članarine Avtomoto društvu Žiri in plačilo članarine Prešernovi družbi v Ljubljani.

Imenovana posebna komisija za pregled prijav in razpored letovalcev za letovanje v Zlatorogu — Umag in na Rabu. Dana informacija o spremembi registracije Počitniške skupnosti Zlatorog Ljubljana.

17. 5. Gospodarski odbor

STANKO MRLAK izvoljen za predsednika gospodarskega odbora, JOZE BOGATAJ za namestnika predsednika.

Obravnavan plan investicij za tekoče leto in pripravljene predlog za delavski svet.

Odobreno plačilo idejnega načrta za »ALPINA CENTER«, odpis reklamacije pri izvoženih obutvi firmi Mayer v letu 1971 ter določeno, da se naša zadnja obveznost do Jourdana poravnava šele tedaj, ko Jourdan plača našo obutev.

Odobrena še nekatera manjša plačila. Vloga za vpis posojila za stabilizacijo mesta Reka rešena negativno.

Daljša obravnava informacije o zalogah v podjetju in določeno, da bo potrebno takoj ukrepati, da nam ne bodo visoke zaloge onemogočale redno poslovanje in investiranje.

18. 5. Odbor za nagrajevanje

Za predsednika izvoljen FRANC OBLAK, za namestnika predsednika MARIJA JUSTIN.

Obravnavan ugovor zoper negativno rešen zahtevek za razvrstitev delovnega mesta prevzem in odprema reklamacij v višjo skupino. Odbor je smatral, da je navedeno delovno mesto pravilno ocenjeno in sklepe ni spreminjal. Dokončno odločitev o zadevi je prepustil delavskemu svetu.

18. 5. Odbor za osebno odgovornost

Za predsednika odbora izvoljen ALOJZ ZAKELJ.

V pripravljalnem postopku ima odbor 6 prijav zaradi domnevne kršitve delovne dolžnosti; javna obravnava razpisana za 31. maja.

21. 5. Svet OZD strokovnih služb in pomožnih obratov

Pregledano in obravnavano gradivo za 3. zasedanje delavskega sveta in to plan investicij za tekoče leto in poročilo o izvrševanje ustavnih dopolnil. Dan predlog za preureditev ali odprodajo nekaterih strojev, ki so bili nabavljeni, pa jih ne uporabljamo. V zvezi z ustanavljanjem TOZD predlagamo, naj se pohiti z odločitvijo, koliko TOZD bomo ustanovili v okviru naše delovne organizacije.

21. 5. Svet OZD maloprodajne mreže

Obravnavani problemi kolekcije jesen-zima 1973/74 ter vprašanje zalog in sprejeti ustrezni ukrepi. Dana informacija o spremembah v Zakonu delovnih razmerij. Imenovan v. d. poslovodje prodajalne Škofja Loka (stare prodajalne) in v. d. poslovodje prodajalne Zagreb II. Odloženo o začasni odstranitvi

z delovnega mesta prodajalca, ki je v postopku zaradi kršitve delovne dolžnosti.

21. 5. Odbor za informacije

JELICA DIKLIC izvoljena za predsednika odbora. Imenovan nov uredniški odbor in odgovorni urednik tovarniškega glasila »DELO, ŽIVLJENJE«. Sklenjeno, da je za učinkovitejše delo odbora potrebno sprejeti poslovnik o dolžnosti in pristojnosti odbora.

21. 5. Delavski svet

Delavskemu svetu obširno poročali o svojem delu ko-

lektivni izvršilni organi, katerih sklepe je delavski svet potrdil.

Obravnavana pritožba na sklep odbora za nagrajevanje in sklenjeno, da se sklep o negativni rešitvi vloge za povišanje skupine za delovno mesto prevzem in odprema reklamacij potrdi.

Po obravnavi vprašanja zaloga materialov in gotovih izdelkov sklenjeno, da je potrebno takoj ukrepati za izboljšanje stanja zalog.

Sprejeto poročilo o izvrševanju programa izvajanja ustavnih dopolnil ter potrjen predlog za spremembo rokov sprejetega programa za ustanovitev TOZD. Sklenjeno, da se nekatera pooblastila, za katera po novih predpisih niso več pristojni odbori delavskega sveta, prenesejo na svete organizacij združenega

dela in delavski svet. Sprejet plan investicij za leto 1973.

31. 5. Odbor za osebno odgovornost

Petru Radoniću, poslovodju prodajalne Slavovski Brod I, Milanu Trčku, Viljemu Prosenu in Milanu Guzelju izrečen javni opomin. V dveh primerih izrečen opomin.

31. 5. Svet OZD šivalnice težke

Za predsednika ponovno izvoljena HELENA USENICNIK, za zapisničarja določena MARIJA BACNAR.

Podani predlogi za odlikovanja nekaterih zaslužnih članov kolektiva, delavcev tega oddelka.

Zožena pooblastila odborov delavskega sveta

Ob koncu letošnjega aprila je stopil v veljavo zvezni zakon o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu, ki ta razmerja ureja v duhu ustavnih dopolnil.

Delavci odslej urejajo vsa svoja medsebojna razmerja sami, in to znotraj TOZD. Dokler TOZD še niso ustanovljene in dokler v njih združeni delavci ne uredijo omenjenih razmerij s posebnim samoupravnim sporazumom, se smejo do konca letošnjega leta še uporabljati obstoječi splošni akti (statut in pravilniki o delovnih razmerjih, o delitvi sredstev za osebne dohodke, o uporabi sredstev skupne porabe, o varstvu pri delu itd.).

Vendar pa ni več mogoče uporabljati tistih določil v statutu in pravilnikih, ki so v nasprotju z novim zakonom.

Ta zakon pa med drugim določa, da konkretne odločitve na področju medsebojnih razmerij v združenem delu lahko sprejemajo: v prvi vrsti vsi delavci v TOZD (to-rej praviloma zbor delavcev cele TOZD), ki pa ta pooblastila za določene vrste odločitev lahko prenesejo tudi na delavce v ožjih enotah znotraj TOZD, pa tudi na svoj organ upravljanja, ki ga volijo neposredno vsi delavci.

Dokler nimamo TOZD, se celo podjetje (vsi obrati in prodajna mreža) šteje kot ena TOZD. Vendar pa je jasno, da zbora vseh 1500 delavcev ni mogoče sklicevati. Prav tako ne bi imelo v prehodnem obdobju smisla reševati vseh zadev iz združenega dela na zborih sedanjih delovnih enot. Edina razumna začasna rešitev je v tem, da odločanje prevzamejo obstoječi obratni sveti, ki so neposredno izvoljeni. Posamezne zadeve, ki prehajajo okvire enega obrata, pa naj bi v tem času reševal delavski svet.

Kolikor statut in pravilniki pooblašajo za odločanje izvršilne organe (odbore) delavskega sveta, je treba tak-

šna določila šteti kot razveljavljena z zakonom. Da ne bilo nejasnosti, je delavski svet na seji 21. 5. 1973 določil:

1. Gospodarski odbor (98. člen statuta) ni več pooblaščen odločati o povečanju ali zmanjšanju števila izvajalcev na posameznih delovnih mestih in o potrebi zasedbe delovnih mest ter o uvedbi dela nad polnim delovnim časom. O tem bodo odslej odločali sveti OZD.

2. Odbor za delovna razmerja ni več pooblaščen odločati, temveč vsa pooblastila iz 2. odst. 99. člena preidejo na svete OZD. Pač pa naj ta odbor za naprej skrbi za koordinacijo dela svetov OZD, kadar se pokaže potreba za razmeščanje delavcev iz ene OZD v drugo.

3. Odbor za nagrajevanje nima več pooblastil iz 2. stavka 100. člena statuta. O razvrščanju delovnih mest in o pritožbah zoper normative časov in materialov pa bodo odločali sveti OZD.

4. Odbor za izobraževanje (101. člen statuta) ne bo več odločal o izbiri kandidatov za izobraževanje iz vrst delavcev, temveč bo predlagal odločitve delavskemu svetu.

5. Odbor za sredstva skupne porabe ni več pooblaščen odločati o rezultatih natečajev

za stanovanjska posojila ter o izdajanju in odpovedovanju stanovanj (102. člen statuta), temveč bo odslej le pripravljala ustrezne predloge delavskemu svetu.

6. Odbor za osebno odgovornost (108. člen) ni več pooblaščen izrekat ukrepa izključitve iz delovne skupnosti. V primerih, ko bi bil po mnenju odbora tak ukrep umesten, bo odbor podal svetu OZD utemeljen predlog.

7. Odbor za delovno varstvo ni več pooblaščen odločati o delovnih mestih, na katerih lahko delajo invalidi in manj zmogni delavci, ter o poklicni rehabilitaciji delavcev (104. člen statuta). O teh vprašanjih bodo odslej odločali sveti OZD.

8. Na zahtevo delavca, ki misli, da je bila kršena njegova pravica iz združenega dela, bo delavski svet preizkusil svojo odločitev ali odločitev sveta OZD v prisotnosti prizadetega delavca, s tem da si bo priskrbel tudi mnenje tovarniške organizacije sindikata.

Ta sklep bomo smiselno uporabljali tudi pri izvajanju pravilnikov.

Kolikor hitro bodo ustanovljene TOZD, pa bodo moralni delavci urediti svoja medsebojna razmerja v združenem delu v skladu z novim zakonom.

Stojan Pertovt, dipl. iur.

Pred petindvajsetimi leti

BOLJ BODO MORALI SKRBETI ZA DELOVNO DISCIPLINO — Čevljarji v Zireh so prekoračili svoj produkcijski plan v marcu za 18 odstotkov. Pri pripravljanju in zbiranju materiala za zadržni dom pa so naredili v prvem tromesečju 4682 prostovoljnih ur. Kljub temu, da naši čevljarji pokažejo na vsakem koraku, da so voljni sodelovati na vseh popriščih, vendar se pa pokažejo v nekaterih ozirih njihove napake. Priznati moramo, da delavne discipline nič kaj preveč ne upoštevajo, zlasti pomožni nekvificirani delavci ne, katerim je neopravičen izostanek čisto vsakdanja stvar ter imajo nekateri na mesec kar po 6 neopravičenih dni. Opaža se, da so to največ delavci iz kmečkih družin. (Slovenski poročevalec, 10. maja 1948.)

Ekspanzija Grkov

Grška industrija čevljev proizvaja v 4.200 čevljarskih obratih približno 13.000 zaposlenim prek 30 milij. parov čevljev letno; 85 % proizvodnje izvira iz 250 obratov. Izvojni volumen se je od leta 1968 povečal od 2,5 na 15 milijonov DM. Z gradnjo novih obratov in investicijsko podporo bo grški industriji čevljev omogočeno 10-kratno povečanje proizvodnje do leta

1980, obenem pa bo ustvarjenih približno 50.000 delovnih mest. Poleg obstoječih izvoznih trgov, so Grki pred kratkim prodali tudi na skandinavski trg. Največji odjemalec grških čevljev so ZDA s 50 %-nim deležem grškega izvoza, sledi pa ZRN, ki je uvozila lanj za prek 9,2 milij. DM. (TS)

Razvoj grške obutvene industrije

Odmor, počitek, dopust in odsotnosti po novem

Sredi aprila 1973 je v Uradnem listu izšel Zakon o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu, ki nadomešča Temeljni zakon o delovnih razmerjih. Zakon prinaša precej novosti, zato bi vas rad seznanil s poglavjem, v katerem govori o odmorih, počitkih, dopustih in odsotnostih z dela.

Vsak delavec ima še vedno pravico do najmanj tridesetminutnega odmora med delom, ki pa ne sme biti določen na začetku in ne na koncu delovnega časa. Čas odmora se šteje za čas, prebit na delu. Delavec ima med dvema zaporednima delovnim dnevom pravico tudi do nepretrganega dnevnega počitka najmanj dvanajst ur. Delavec ima pravico do tedenskega počitka najmanj štiriindvajset ur brez presledka. Delavec ima v posameznem koledarskem letu pravico do letnega dopusta, trajajočega najmanj osemnajst, največ pa trideset delovnih dni. Delavcu, ki še ni star osemnajst let, se mora zagotoviti letni dopust po osnovah in merilih, po katerih se odmerja letni dopust drugim delavcem, povečanih za sedem delovnih dni.

Delavec ima pravico izrabiti letni dopust potem, ko mu poteče v temeljni organizaciji določen čas nepretrganega dela (6 mesecev).

Delavec, ki nastopi letni dopust konec koledarskega leta, ga lahko brez presledka nadaljuje v naslednjem koledarskem letu. V primerih, ki jih določa zakon, pa lahko izrabiti letni dopust v naslednjem letu.

Delavec ima pravico do počitka v praznikih Socialistične federativne republike Jugoslavije in ob praznikih republik, ki so določeni v zakonu kot dnevi počitka.

Delavec ima poleg teh odsotnosti z dela tudi možnost imeti plačan ali neplačan dopust po pogojih, ki jih določa zakon in pravilnik.

Med nosečnostjo in porodom ima delavka pravico do nepretrganega porodniškega dopusta najmanj 105 dni.

Z izvidom pristojnega zdravstvenega organa sme nastopiti delavka porodniški dopust petinštirideset dni pred porodom; mora pa ga nastopiti osemindvajset dni pred porodom.

Delavka z otrokom, starij do osem mesecev, ima pravico, če to zahteva, delati štiri ure na dan.

Ko je otrok star osem mesecev, ima delavka pravico

delati štiri ure na dan, dokler ni otrok star tri leta, če mu je glede na njegovo splošno zdravstveno stanje potrebna skrbnejša materina nega. Delovni čas matere v teh primerih se šteje za polni delovni čas.

To je le nekaj določil zakona, ki se nanaša na odsotnosti z dela, ki pa se v precejšnji meri razlikuje od starega zakona.

Privedil
Ernest Demšar

Štipendisti v podjetju

Približujejo se počitnice in med nami bodo spet dijaki in študentje, ki bodo opravljali počitniško prakso.

Veliko jih bo, vseh skupaj okrog 70. Največ seveda iz Poklicne čevljarške šole. Vsi pa z željo, da v podjetju čimveč spoznajo in se tako pripravijo za delo.

Mislím, da je naša dolžnost, da jih kot bodoče delavce Alpine sprejmemo, seznanjamo z vsem, kar sodi v njihovo prakso, lahko pa jim povemo še marsikaj, kar bo ugledilo njihov prihod v podjetje in omogočilo, da bodo uspešnejši. Se posebno pomembno nalogo ob tem imajo inštruktorji in mentorji. Funkcija izobraževanja je prisotna povsod, kjer se kdo izobražuje ali izpopolnjuje. Ne more biti le dolžnost referenta za izobraževanje. Zato pa je potreben dogovor,

kako organizirati to delo in ga dosledno izvajati.

Obenem naj vas opozorim, da v letošnjem letu končuje šolanje 14 štipendistov na različnih srednjih šolah in 2 na ekonomski fakulteti. To je prva in tudi najbolj številna generacija, ki prihaja v zadnjih letih v podjetje. Zato je še toliko bolj pomembno, da jih primerno vključimo v kolektiv, da se formirajo v sposobne strokovnjake, ki bodo z nami opravljali odgovorne delovne naloge. Res je sicer, da vseh 16 letos ne bo prišlo v podjetje, ker bodo nekateri nadaljevali šolanje. Vendar število samo ni važno. Bolj pomembno je, da bomo imeli med seboj nekaj več ljudi, ki so si pridobili širšo izobrazbo in s tem možnost, da več koristijo podjetju. Zato naj velja geslo: »V slogi je moč!«

N. P.

Letovanja

Poletje se bliža in s tem tudi čas dopustov.

Na razpis za letovanje v počitniških hišicah v Umagu se je prijavilo 126 članov kolektiva, ki bi želeli dopust preživeti s svojo družino na morju. Večina od teh bi želela na dopust v času kolektivnega dopusta ali pa vsaj v prvem tednu v avgustu. Jasno je, da so sedanje zmogljivosti, tj. 10 hišic premajhne in da vsem prijavljenim ni bilo ugodeno. Komisija, ki je reševala prijave, ni imela lahkega dela. V glavnem je skušala omogočiti letovanje družinam, kjer sta oba zakonca zaposlena v našem podjetju in družinam samohranilk. Poleg tega pa je komisija upoštevala še pogostost letovanj prijavitelcev, bodisi v Umagu, na Rabu ali Strunjanu. Prav tako pa je bil odločilen tudi čas, v katerem so želeli letovati.

Komisija je prerazporedila tiste člane, ki so večkrat došle letovali v času kolektivnega dopusta na poznejše oz. zgodnejše obdobje.

Občinski sindikalni svet nam tudi letos nudi dve hišici v Strunjanu in turistično sobo na Rabu. Kljub temu, da člani našega kolektiva najraje letujejo v Umagu, pa sta bili hišici v Strunjanu takoj zasedeni. Tako smo podpisali pogodbo še za dodatno hišico. Poleg tega nam je za dva tedna odstopil svojo počitniško hišico še Kladivar.

Tudi za letovanje na Rabu je bilo preveč prijav in so nekateri ostali praznih rok.

Upam, da se bo slaba volja polegla in da bo vreme naklonjeno letovalcem ter da bodo zadovoljni z organizacijo letovanj.

M. K.

Dopisujte v naše glasilo

Poldetu Kranjcu v spomin

Težko nas je prizadela izguba našega vestnega sodelavca, prijatelja, sošolca POLDETA KRANJCA.

Rodil se je 11. novembra 1941 v Goropekah. Kakor večina njegovih vrstnikov se je po končani osnovni šoli odločil za čevljarški poklic in se vpisal v čevljarško šolo, ki jo je tudi uspešno zaključil. Kasneje je nekaj časa delal pri obrtnem podjetju METKA v Zireh, s priključitvijo tega podjetja k ALPINI pa je postal član našega kolektiva.

Njegova srečna mladost, življenje v zdravi in miroljubni družini, mu je vtisnila pečat vedrega in pristranskega fanta ter v zrelih letih moža, ki je znal živeti po nenapisanih zakonih, ki nam jih postavlja življenje.

Toda neizprosna usoda mu ni prizanesla. Iztrgala nam ga je v najlepših in najplodnejših letih življenja. Zapustil je družino, ženo in sina, zapustil mamo in očeta, brate in sestro. Zapustil je nas, prijatelje in sodelavce, kolektiv, kjer smo ga cenili kot vestnega in nesebičnega člana delovne skupnosti.

Ohranili ga bomo v najlepšem spominu kot človeka, ki je hotel opravičiti svoj obstoj in biti človek človeku.

Jože Bogataj

Kadrovske novice

Fluktuacija delavcev je iz meseca v mesec približno enaka. Poprečno vseh zaposlenih je od 1501 do 1505. Tudi po obratih je zaposlenih iz meseca v mesec približno enako število ljudi.

V maju smo sprejeli 9 delavcev, z delom pa je prenehalo 5 delavcev.

V obratu v Zireh so nastopili delo: Franc Oblak, Matjaž Demšar in Andrej Eržen, kvalificirani čevljarji; Rudolf Jereb, Rudi Tinauer in Miran

Mravlje, priučeni delavci, ki so se vrnili s služenja vojaškega roka. Delo sta prenehali Marjeta Adam, administratorka v kadrovskega oddelku in Katja Pišlar, kvalificirana prešivalka.

V obratu Gorenja vas v preteklem mesecu nismo sprejeli novih delavcev, z delom pa sta prenehala Marija Debeljak, ki je samovoljno izstopila in Alojz Bogataj, ki je invalidsko upokojen.

Obrat na Colu dela z nespremenjenim številom zaposlenih.

Prodajna mreža je imela nekaj sprememb. V prodajalni v Domžalah je nastopila delo Kristina Flajnik, v prodajalni III. Ljubljana je začela z delom Sonja Bego, v prodajalni III. Zagreb se je

zaposlil Igor Šego, Marica Kovačević pa je začela z delom v prodajalni Osijek. Po lastni odločitvi je prenehal z delom Nikola Paunović, poslovođa prodajalne II. Zagreb.

Ob koncu maja je bilo vseh zaposlenih 1505 delavcev, po posameznih obratih pa:

obrat Ziri	1020
obrat Gorenja vas	190
obrat Col	221
prodajna mreža	77

A. F.

Poročili so se:

MARIJA MOHORIC, CECILIJA STREL. Iskreno čestitamo!

ALOJZU BOGATAJU iz obrata Gorenja vas, ki odhaja v pokoj, želimo mnogo zdravih in zadovoljnih let.

S poti po Ameriki

Včasih smo si predstavljali, da je potovanje v Ameriko nekaj kar je komaj verjetno. Dandanes pa tako dolga pot niti ni nekaj posebnega. Svet ni tako velik in v sorazmerno kratkem času se da prepotovati zares velike razdalje.

Tako dolga pot zahteva svoje priprave. Nekaj je tudi potovalne mrzlice vmes. Vse postane enostavno, ko se odlepis od zemlje in poletiš skozi oblake v sinje nebo. Let do Zürich je nadvse lep. Pozni marec kaže Alpe še v polni snežni odeji. Zürich je menda eno najresnejših letališč. Najbolj temeljiti pregledov si deležen. Za vsakogar je dovolj časa in spretnim rokam ne uidejo predmeti, ki se kdove kako znajdejo v žepih. Tu šale ni. Sledi izbor mesta v avionu in priprava na let. Zadnji poziv in z letališke zgradbe se precejšnja množica odpele na največji potniški avion Boeing 747. Dolg je preko 70 metrov in visok skoraj 20 metrov. Mislim, da je s tem dovolj povedano. Predno se vsi razmestimo v trup tega velikana, ki prejme skoraj 360 potnikov, mine nekaj časa. Start jeklenega ptiča in zapuščamo evropska tla. Sledijo prva navodila tehničnega osebja za varen polet preko Atlantika. No nekaj časa vseeno preteče, da smo nad Anglijo in po dobri uri leta smo preko 11 km nad Antlantikom na poti v New York. Let je miren, razgled na komaj vidne valove oceana monoličen. Sledi kosilo in vsi se razmestimo kolikor mogoče udobno na sicer skromno odmerjen prostor. Prikazujejo pustolovski film, z Orsonom Welsom v glavni vlogi. Kasneje poslušamo stereo glasbo po lastni izbiri. Vmes so kratka obvestila po zvočniku o poteku potovanja, temperaturi in kje letimo. Dolgo se vleče, ure so daljše, kot smo jih navajeni. Po sedmih urah leta se začno kazati obrisi kontinenta. Kapetan posadke opozori potnike na področje Newfoundlanda. Opazimo ledene gore, pusto, nenaseljeno pokrajino. Zemlja postaja prijaznejša, vidijo se obrisi zalivov, nekatera redka naselja, črte cest. Malo za snežene pokrajine. Sledijo obale Nove Scotie in na vrsti so priprave za prihod na ameriško celino. Pred tem je seveda večerja. Dan je še visoko, saj moramo vendar ure naravnati za 6 ur nazaj. Smo sredi popoldneva. Vreme skoraj sončno. Približujemo se New Yorku. Spodaj velika naselja, v obrisih se že kaže eno največjih mest sveta. Polotok Manhattan s svojim velemestnim jedrom je ves v sivini. Tanka meglica pokriva utrujeno mesto. Spuščamo se, velika predmestna področja in industrijske cone so pod nami vedno bliže in vsak po svoje

pase oči. Približamo se letališču **Kennedy national airport**. Eno največjih letališč sveta je to. Zračni velikan si je že izbral svojo odmerjeno stezo in solidno pristal na betonski poljani. Grobo zavira, obrne in že se peljemo k razvejani mednarodni letališki stavbi. Sledi peš hoja po dolgih hodnikih, carinska kontrola, popis osnovnih podatkov in potniki gredo vsak po svoji poti. To pot je New York samo vmesna postaja. Silno močan veter nas je skoraj ustavljal. Poiskati je treba nadaljno zvezo. Ljudje neradi odgovarjajo. Vsak ima svojo pot. Vseeno ni tako enostavno. Vsaka letalska družba ima lastno ogromno stavbo in lastno organizacijo letov. Avionov z vsega sveta, saj smo tudi v preddverju enega največjih svetovnih gospodarskih in bančnih centrov. New York je zares velemesto. Skoraj vsi, ki so ga obiskali ali v njem živeli pravijo, da je to res mesto. Radi ga imajo. Vem pa ne zakaj, morda

ljudi v avtomobilih ob kritičnih urah. Človek gleda in se zamišlja v neznane usode. Usode se blestijo in ugašajo. Kaj bi opisoval, mar ne gledamo toliko filmov in zgodb prav iz tega velemesta? Mar ni New York mesto, ki je daleč največkrat omenjeno, zapisano po dobrem in slabem. Amerikanci rečejo: ja, lep je New York, vse ima, kar človeku pade na um. Mi smo bolj kritični, pa odnesemo svoje mnenje s sabo. Težko ga je na kratko povedati.

Iz zgradbe družbe TWA vodi pot iz New Yorka, vzhodna obala na zapadno obalo. Spet let aviona, nočni je in po dobrih štirih urah je treba uro spet pomakniti nazaj za 3 ure. Težko si predstavljamo Ameriko, kako je razsežna. Dovolj pa je povedano, če je že razlika v času 3 ure. Pozna noč, letalo pristaja v državi Nevada. Smo že na letališču Las Vegasa. Veliki kanjon Colorada je sicer v temi. Las Vegas je znatno neurejeno mesto. Ima

zelenega dolarja. Celo sredi mesta je dosti puščavskega sveta — pesek. Blizu Las Vegasa je eden največjih umetnih jezer na svetu. Mednarodni sejem smučarske opreme, ki je največji na zahodni obali Amerike, je pravi poslovni cirkus. Za Amerikance pomeni Las Vegas pojem. Ne vem, kaj je lepega na njem, vendar je vsepovedno videti, kako rastejo ogromni novi hoteli, moteli in nove turistične zmožljivosti. Več stotisoč turistov hodi stalno sem na počitnice, prav sem sredi puščave. Pa si dopovejmo to! Avionski promet z ostalimi mesti je neverjetno gost. Smo blizu Los Angelesa in San Franciscu. Z avionom proti San Franciscu gremo. Letalo se napoti kar naravnost proti čudovitim pustim goram rdeče barve. Zadaj ostaja veliko mesto, spodaj sama puščava. Človek ne more razumeti, kaj je puščava če tega ne vidi. Ni sledu po rastlinah in vodi. Rečna korita so prazna. Nikjer sledu življenja. Cesta vodi preko prelaza v naslednja področja proti osrčju Nevada. Smo že pred velikim masivom Sierra Nevada. Gorski masivi je star, rdeče siva barva prevladuje. Pokrajina je neverjetno zanimiva, rekel bi kot bi se peljali nad luno. Precej je kraterskih področij, ponekod sneg. Kar naenkrat so masivi za nami in že je spodaj barva Kalifornije. Pomlad v cvetju, zelenju. Ogromno področje pred San Franciskom je prava livada. Sledijo še manjši grebeni in že se spuščamo na področje Oaklanda pri pacifiškem velemestu. Pacifiška obala je doživljaj s svojim bujnim zelenjem in nestanovitno klimo. Vpliv največjega oceana je očiten. Tudi pogled nanj vzbuja svojevrstno spoštovanje. Tu so velike vojaške baze in nadvse zanimivo velemesto San Francisko. Lega je slikovita. Zelo je razgiban in lep. Gotovo je to eno najlepših mest ameriške celine. Ima vse značilnosti ameriškega velemesta z nebotičniki, vendar je zelo prijazno. Moderni trgovski centri so prava poezija arhitekture. Neverjetno veliko je Kitajcev in Japoncev. Predvsem Kitajcev je menda okrog sto tisoč. Zanimiva sta najdaljši most na svetu in most z najdaljšim lokom. Medtem, ko ima vzhodna obala mnogo prebivalcev črne barve, je zahodna obala bolj pomešana z doseljenci iz Azije. Iz San Franciscu vodi pot preko ogromnega področja Rocky Monntaing v Chicago. Pristajali smo nad tem velemestom neverjetnih razsežnosti skoraj eno uro. Pogled iz aviona ponoči je nekaj edinstvenega. Chicago je mesto, ki hoče imeti osrednjo vlogo. Je izrazit center težke industrije ob ugodni prometni poti skupine jezer (Michigan), Med

potjo smo imeli priliko spoznati veličino prometa tega supercentra. Letališče ima največji letalski promet na svetu.

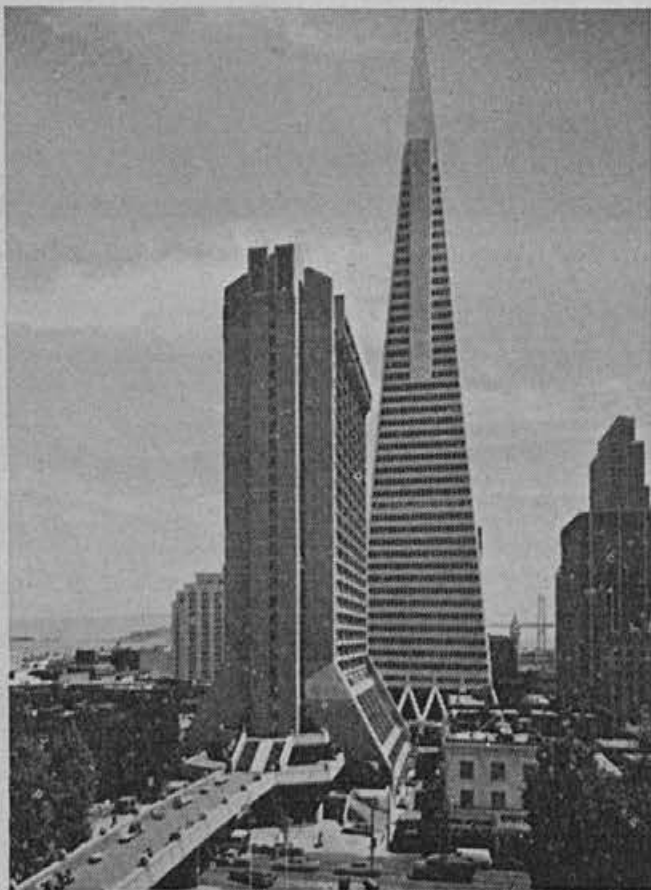
Naslednja postaja je bil Toronto v Kanadi ob Antarijskem jezeru. Mesto z okrog 2 milijona prebivalcev je izrazito industrijski center z naglim razvojem. Pred leti je bila tam svetovna razstava in je dala mestu poseben razmah. Angleško govoreče področje ima zelo dobre zveze in odnose z ZDA. V Kanadi je opazna razlika med ZDA. Medtem, ko se človek v ZDA ne more znebiti občutka, kako gre vsa neusmiljena borba za denarjem in s časom, je v sosednji deželi le precej bolje. Je sicer izrazit poslovni ritem, vendar se opaža večja umirjenost in red. Očitno hočejo v Kanadi doseči svojo perspektivo s koristno izrabo številnih prednosti, ki jim jih nudi narodno bogastvo in številna raziskana prostorstva.

Zanimivo je tudi dejstvo, da ima ameriški dolar nižji tečaj kot kanadski (nekaj odstotkov). Zadnje mesto tega potovanja po ameriki je bil Montreal v francosko govoreči pokrajini Quebec. Mesto z več kot 2 milijona prebivalci, pravijo, da bo konec tisočletja prvo mesto Amerike. Lega je idealna ob plovni poti reke St. Lawrence. Mesto je polno presenečenj, od najmodernejših cestnih križišč, ki jim skoraj ni primere drugod, do modernih centrov in metroja, ki je eden najlepših na svetu. Mesto slikovito obkroža zajezen hrib. Ze se pripravljajo za prihodnjo olimpiado, ki bo tu leta 1976. Prisoten pa je duh francoskega življa. Opaziti je tudi svojevrstno zaljubljenost v pripadnost. Na tablicah avtomobilov je poleg oznake Quebec tudi pripis: la belle province (lepa provinca). Za Montreal pravijo, da je drugo največje francosko govoreče mesto (za Parizom). V to seveda dvomim, je pa očitno to velemesto z dovolj ponosa, da si ohrani dobro prihodnost. Silno dobra je povezava z ZDA proti New Yorku.

Ko človek po tako izdatni poti stopi pozno zvečer v avion, ki naj preko noči poleti proti domovini, ima prijeten občutek.

To je torej Amerika? Brez dvoma, da je nekaj posebnega, vendar se človek čuti tam izgubljen in osamljen. Nekoč smo rekli: to je Amerika! Seveda je ta poudarek pomenil nekaj boljšega, ali celo najboljšega. Vsa doživetja bi lahko izrazil s primerjavo, kako se človek počuti, ko stopi s cestnega hrupa na svoj domači vrt, lepo obdelan in negovan. Kdo bi ga prepričal, da ni tam najlepše?

I. REJC, dipl. oec.

Podoba Amerike

zato, ker je s svojimi nebotičniki tako mogočno. Prej bi rekel, da je pravi pekel. Milijoni in milijoni ljudi se sprehajajo, letajo, vozijo. Ogromno ljudi iz vsega sveta se je tu zbralo, živi v njem. Kdor je bil v Ameriki in ni bil v New Yorku pravijo, ni bil v Ameriki.

Vsak delovni dan se pripelje v mesto nekaj milijonov ljudi na delo. Promet je zgoščen do poslednje možnosti. Predstavljajte si to maso

okrog milijon prebivalcev in ogromno prehodnih gostov. Sredi velike puščavske kotline so uspeli puščavo oživetiti v zelene livade. Seveda stalno namakane. Mesto je silno razsežno in na obrobju velikega prostorstva so obrisi starih skalnih masivov. Brez zelenja, brez življenja. Mesto Las Vegas je za ves svet znano po številnih igralnicah in hotelih. Tu se stalno odvijajo življenjske drame ali se rojevajo novi imetniki

S Tolminske na Gorenjsko

Dež je pričel padati že ponoči in ko sva zjutraj stopila v Tolmino iz avtobusa, še vedno ni prenehal. Zoprno je pršlo z neba v tankih, a gostih kapljah in nič ni kazalo, da se bo zvedrilo. Naju dež ni preplašil. Zavila sva se v ogrinjalo, si naložila nahrbtnika in smuči na ramena in že sva jo pobrala iz mesta. Najin cilj je bila Razor planina, visoko gori pod grebenom, ki se pne v nebo takoj za Tolminom.

Tisti dan so v Tolmini pr slavljali prvi maj in obletnico kmečkih puntov. Vse je drlo iz okoliških vasi v mesto, le midva sva jo ubirala v nasprotni smeri. Ljudje so naju pomilovalno gledali, češ, kam pa vidva v takem vremenu. Neki možakar se je celo ustavljal in naju vprašal, če bova smučala po travi, ker v Tolmini že dober mesec ni snega. Res je bilo že vse zeleno in v cvetju. Franc mu je odgovoril, da inava v nahrbtniku kolesca, ki jih bova privezala na smuči. Če mu je verjel, tega ne vem. Po kretnji, ki jo je napravil, pa sem sklepal, da naju ima za prismuknjena. Z roko je namreč zamahnil pred čelom. Franc ga je nato nedolžno vprašal, če lovi muhe, čeprav ni bilo nikjer nobene. Možakar ga je krivo pogledal, zamrmral nekaj o norišnici in že je izginil.

Pot naju je vodila skozi Tolminska korita. To je divja soteska, ki se zajeda v hrib, po njenem dnu pa se prebija rečica Tolminka. Voda se poganja prek skal v divjih slapovih in brzicah. V temnozeljenih tolmunih pa se prēmētavajo ribe. Tik nad sotesko tu je speljan most in pogled od tu v globino je prav grozljiv. Kadar sije sonce, se vidi tudi mavrica, ki »pije« vodo v razpenjenem tolmunu. No, tistega dne o soncu ni bilo sledu, zato se v soteski nisva dolgo zadrževala.

Vzpenjala sva se mimo redkih samotnih zaselkov vedno višje. Občudovanja vredne so kmetije, ki čepijo v hudih bregovih. Strmine so tukaj res takšne, da mora še petelin nositi dereze. Dež je padal vse bolj in bolj. Zato sva v vasici Zadlaz-Cadrg zavila v kozolec ob poti, da prevedriva. V kozolcu je bilo seno in ni minilo pet minut, že sva se zakopala vanj in zaspala.

Zbudil me je Franc, ki se je pritoževal, da smrčim, kot bi vlekel skrhano žago. Kako dolgo sva spala nisva vedela. Jaz ure nisem imel, Francu pa se je med spanjem ustavila. Takoj sem ga obdolžil, da je tako skop, da še uro pred spanjem ustavi. Kot zakleto je dež še vedno padal. Odločila sva se, da jo mahneva naprej, pa četudi pričnejo

padati z neba ošiljene preklje. Otresla sva se torej sena in zapustila najin »hotel preprih«, kot sva krstila kozolec.

Pot naju je vodila strmo v breg. Kmalu se je začel gozd ves posejan z velikimi skalami. Strmina je postajala vedno večja, pokrajina vedno bolj divja in razdrapanja. Ko sva že ugibala, če naju bo pot pripeljala na konec sveta, pa sva nenadoma presenečena obstala. Na vrhu nekega grebena se je pred nama razprostrl čudovit pogled na vas Tolminske ravne. Zgledala sva jo tako nenadoma, da sva kar obstala, kajti v teh višinah nisva pričakovala človeških bivališč. Vas stoji sredi ravnine, ki se razprostira sredi divjih strmin. Okoli hiš ležijo obdelane njive in travniki. Takoj za vasjo se dviga prostrana senošet, vsa poraščena z macesni. Okrog in okrog pa se dvigajo v nebo strmi vrhovi. Zivljenje tam gori je trdo, kajti zemlja je skopa, dolina pa daleč, do vasi pa ne pripelje niti pošte-nasta cesta.

Takoj za vasjo sva se spoprijela z zadnjo strmino, ki naju je še ločila od Razor planine. Steza je speljana po prastarem bukovem gozdu, kateri je ves preprežen z navpičnimi skalnimi stenami. Prečkala sva še par prepado in že sva bila na Razor planini. Bila pa je takšna megla da sva kočjo komaj našla. Bila je seveda zaprta, le kdo bi v takšnem vremenu šilil sem gor. Se sreča, da je na podstrešku drvarnice urejen za silni bivak, kjer se da prenočiti. Bila sva pošteno premočena in megla je postajala vse gostejša. Potem pa svc ugotovila, da megla le ni tako gosta, ampak, da se spušča noč. Torej sva za pot, ki bi jo lahko napravila v štirih urah, porabila ves dan. Najbolj pa naju je jezilo to, da je dež, ki je padal nepretrgoma od jutra, sedaj, ko sva bila pod streho, prenehal.

Pod napuščem drvarnice sva zakurila ogenj, ob katerem sva posedala še pozno v noč in sušila premočeno obleko. Franc me je tolažil, da bo drugi dan sonce in jaz sem mu na ves glas pritrjeval, na tihem pa sem si mislil, da laže kot cigan. Ko sva se za silo posušila, sva pogasila ogenj, zlezla v bivak, se zagrebla v odeje in že sva spala kot ubita.

Drugo jutro sva z dnevom že bila na nogah. Francove »laži« pa so se uresničile. Nebo je bilo brez oblačka in temnomodro. Razgled je bil čudovit. Sonce je pravkar pozlatilo vrhove v okolici Krna, Razor planina pa je bila še vsa v senci. Le po dolinah se je vlačila megla in po grapah silila navzgor, vendar jo je lahni jutranji veter vedno pravočasno pognal nazaj. Razor planina ima čudovito lego. Razprostira se ob vznožju Vogla, Kuka in Planje. Pa

stirski stan stoji sredi trate, posejane z belimi skalami. Planinska kočja pa stoji ob strani v zavetju stoletnih bukev.

Kar stojte sva uničila par klobas in že sva bila na smučeh. Sneg se je pričel takoj nad kočjo, katera je že bila na kopnini. Poiskala sva primerno strmino in že je šlo navzdol kot veter. Sneg je bil mehkejši in za smučanje ni bil najprimernejši. Sicer pa je bila še sreča, da ni bilo ledu, mislim zaradi najinich zadržic.

Sredi dopoldneva sva zlezla na skalni greben, ki se je dvigal nad planino. Tam gori sva prislomila smuči ob skalo in legla nanje. Počitek je bil prijeten, vendar pa je sonce napravilo svoje. Kmalu sva bila rdeča kot kuhana raka. Ko sva pridrsala nazaj

stopil nanje, si se do pasu pogreznil v snež. Komaj si izylekel iz snega eno nogo, že si se zopet pogreznil. Na prvem sedlu, kamor smo prilezli zelo previdno zaradi nevarnosti plazov, nas je objela gosta megla. Videlo se ni nikamor in steza je bila globoko pod snežno odejo, zato smo jo proti vrhu urezali kar na slepo srečo. Višje ko smo bili, gostejša je bila megla. Tonač je celo rekel, da bi jo lahko namazal na kruh in jedel.

Trudoma smo dosegli greben, ki vodi na Vogel. Bilo je, kot bi hodili po mleku. Vse okrog nas gosta belina in videli smo le par korakov okrog sebe. Veter pa je tulil s tako močjo, da nas je po grebenu kar prestavljalo. Tonač je rekel, da bi ga še odneslo, če ne bi imel tako težkega nahrbtnika.

Hodili smo po grebenu, ki loči Primorsko od Gorenjske, proti vrhu Vogla. Greben je oster in na bohinjski strani

Naši planinci — uživajo lepoto narave

do kočje, je ta že bila odprta, kajti medtem je na planino prišel oskrbnik in z njim skupina planincev. Pospravili so po kočji in zakurili peč, potem pa so polegli pred kočjo po trati in se sončili. Polagoma so prihajali še drugi in kmalu se je na planini zbrala kar čedna družina. Bili so sami Primorci, z gorenjske strani sva bila samo midva. Pozno popoldne pa sva doživela presenečenje. Pravkar sva sedela v kočji za mizo in otepala okusno skolončnico, ki so nama jo skuhalo vrli tolminski planinci, ko so se odprla vrata in v sobo je stopil — najin prijatelj Tonač. Doma je izvedel, kam sva odšla, pa jo je mahnil za nama.

Drugo jutro smo pospravili nahrbtnike in skupaj nadaljevali pot. Nad kočjo smo se vzpenjali po redkem, a starem bukovem gozdičku, ki je bil raztresen po pobočju. Ta dan se je vreme zopet pokvarilo. Sonce se je skrivalo za oblaki, vrhove pa je zagrnila megla. Vzpon je bil zelo naporen. Sneg je bil mehkejši, da se nam je udiralo do pasu. Zato smo se menjavali in je spredaj hodil vsak samo nekaj časa. Pod snegom je bilo zasuto ruševje, katero nam je napravilo največ preglavic. Med ruševjem so namreč nastale votline in če si

prepaden, zato nas je začelo skrbeti, kako bomo sestopili v takem vremenu. Če bi hoteli v tako gosti megli poiskati varen prehod, bi morali že presneto dobro poznati pokrajino. Se sreča, da smo pod vrhom Vogla naleteli na stopinje planincev, ki so se na goro vzpeli z bohinjske strani. Tako smo sestopili kar po teh stopinjah, ki so vodile navzdol po hudi strmini. Ko smo po tisti »lestvici« prilezli pod greben, se je megla razkadila in zagledali smo celo Triglav. Pod nami na desni pa se je lepo videl hotel na Rjavi skali. Tu sva si s Francem nataknila na noge smuči in veselo sva jo pobirala navzdol. Tonač, ki smuči ni imel, pa je izumil novo vrsto smučanja. Drsal je namreč za nama kar po zadnji plati in moram reči, da je bil v tej večini mojster. V Zagarjevu mu grabnu je snega zmanjkalo in tu sva počakala Tonača, ki je kolovratil daleč za nama. Ko naju je dohitel, ga je Franc takoj vprašal, če mu je treščilo v zadnjo plat, kajti na tistem mestu je v lilačah zijala velika luknja. Se sreča, da smo imeli pribor za šivanje s seboj.

Se pol ure po Zagarjevemu grabnu navzdol in že smo stali ob Bohinjskem jezeru, kjer se je pohod končal.

Matevž Pečelin

Dežurna zdravniška služba v Poljanski dolini

Od 15. junija do 21. junija — dr. BERNIK, od 22. junija do 28. junija — dr. GREGORČIČ, od 29. junija do 6. julija — dr. BERNIK. Kadar je dežuren dr. BERNIK, dežura za Ziri in Gorenjo vas, za ostalo dolino dežurajo zdravniki iz Zdravstvenega doma Skofja Loka. V odsotnosti dežurnega zdravnika kličite v nujnih primerih Zdravstveni dom Skofja Loka, tel. št. 85-440.

Akcija v korist slepih

Zveza slepih Slovenije organizira vsako leto svoj tabor. Letos je bil tabor v Ljutomeru. Namen tega tabora je v spoznavanju slepih med seboj in izmenjavi mnenj o njihovih problemih. Ker pa zvezo tarejo denarne težave, se je odločila, da denar zbere s humano akcijo. V ta namen je dala izdelati značke in jih razposlala sindikalnim organizacijam širom Slovenije s prošnjo, da jih prodajo svojim članom. Na znački je upodobljena knjiga z Braillovo pisavo.

Ker je tudi v naši občini center za rehabilitacijo invalidne mladine je sindikalna organizacija ALPINE to akcijo podprla in v sodelovanju z mladinsko organizacijo organizirala prodajo značk. V

vsakem oddelku je bil določen mladinec, ki je značke prodajal. Veljale so dva dinarja. Ljudje so značke radi kupovali. Prodali so za 155.000 starih dinarjev značk in lahko rečemo, da je akcija uspešna.

Veseli smo, da je tudi naš kolektiv pripomogel k uresničitvi tabora slepih. Vemo, da so slepi prav zaradi izgube vida prikrajšani za veliko stvari. Težko se vključujejo v življenje in nekateri se počutijo manjvredne, čeprav to niso. Zato je prav, da take akcije podpremo in jim omogočimo srečanje. Sindikalna in mladinska organizacija se zahvalujeta vsem, ki so značke kupili in s tem dokazali svojo humano zavest.

P.M.

Šport

ATLETIKA

V soboto, 2. 6. 1973, je bilo pri osnovni šoli v Zireh občinsko prvenstvo v atletiki. Tekmovanja so se udeležile ekipe osnovnih šol Gorenja vas, Trata, Zelezniki, Skofja Loka in Ziri. Tekmovali so v skoku v daljino, višino in teku na 60 m.

Največ uspeha je imela osnovna šola Ziri, saj je bila prav tako pri pionirjih kot pionirkah, pa tudi med posamezniki sta obe prvi vrsti ostali v Zireh.

sto zasedla ekipa Zelezniki, 202 točki, 4. mesto zasedla ekipa Gorenja vas, 200 točk, 5. mesto zasedla ekipa Skofja Loka, 138 točk.

Pionirke — ekipno: 1. Ziri, 534 točk, 2. Zelezniki, 441 točk, 3. Skofja Loka, 371 točk, 4. Gorenja vas, 348 točk.

Izven konkurence je II. ekipa osnovne šole Ziri dosegla 394 točk. Organizacija tekmovanja je bila v redu, za dosežene rezultate pa je treba vsem tekmovalcem čestitati.

Na istem tekmovanju so pionirji zasedli drugo mesto s porazom proti osnovni šoli Lucijan Seljak s 33:55 in zmago proti osnovni šoli Simon Jenko s 37:21.

Za dosežene rezultate starejših pionirk in pionirjev lahko rečemo, da so glede na pogoje, v katerih vadijo, odlični. Mlajšim pionirkam in pionirjem pa želimo, da bodo dostojno zamenjali svoje predhodnike in tudi v bodoče držali žirovsko košarko v republiškem vrhu.

Tudi tekmovanja v republiških ligah so že skoraj pri kraju. Oba predstavnika Zirov, ženska in moška ekipa Kladivarja, se ne držita najbolje in sta vsak v svoji ligi na repu lestvice.

Ženska ekipa Kladivarja, ki nastopa v I. slovenski ligi, je do sedaj odigrala že 5 tekem in vse izgubila. Do konca tekmovanja bo ekipa igrala še s Postojno, Ježico in Slovanom. Ker sta Postojna in Slovan skupno s Kladivarjem na zadnjih 3 mestih brez točk, upajmo, da bodo v naslednjih 3 kolih tudi Zirovke osvojile prve prvenstvene točke.

Člani so v II. košarkarski ligi — zahod dobro štartali, saj so po treh kolih imeli 4 točke in so bili na 5. mestu, potem pa se jim je ustavilo in iz kola v kolo padajo na lestvici.

Do konca I. dela tekmovanja pa bodo igrali še s Salonitom iz Anhovega, Grosistom iz Sempetra pri Gorici in Savo iz Kranja. Ta moštva so med vodilnimi, zato je malo verjetno, da bi našim v prvem delu tekmovanja uspešno osvojiti še kakšen par točk.

Tudi mladinci ne nastopajo najbolj uspešno v gorenjski ligi. Do sedaj so premagali Trhle veje iz Kranja in Savo iz Kranja, izgubili pa so s Senčurjem, z Golnikom in z Gorenjo vasjo. Trenutno so nekje v sredini lestvice.

SREČANJE OSNOVNIH ŠOL

V Titovem Užicu je bilo od 23. do 27. maja že 12. tradicionalno srečanje vseh osnovnih šol, ki so do sedaj osvojile kipec kurirja Jovice.

Do sedaj je to trofejo osvojilo že 39 šol, od tega 9 iz Slovenije, med njimi tudi OŠ Ziri leta 1962.

Tega srečanja so se udeležili tudi predstavniki žirovske šole. Tov. Slobodan Poljanšek, ki je bil vodja delegacije, mi je v razgovoru povedal sledeče:

»Takrat je bilo to priznanje podeljeno prvič. V začetku so bila to športna srečanja, na katerih so se pionirji pomerili v športnih bojih, medtem ko so si predavatelji izmenjevali izkušnje iz športnega področja.

Kasneje so ta srečanja razširili tudi na kulturno področje. Ker pa je tekem let bilo vedno več šol, ki so sodelovale, taka srečanja niso bila več mogoča, zato se sedaj sestajajo samo delegacije posameznih šol.

Naša šola se precej časa teh srečanj ni udeleževala zaradi pomanjkanja denarja. Letos je prispevala denar TIS

in družbeno politične organizacije občine Skofja Loka. Prvi del srečanja je bil v Titovem Užicu, na Zlatiboru, samem turističnem centru Srbije.

Drugi del srečanja pa je bil v Kragujevcu.

Delegacije so v obeh mestih obiskale znane spomenike iz 2. svetovne vojne (na Kadinjači, v Kragujevcu), poleg tega pa so iz vseh sodelujočih sestavili Odred bratstva in enotnosti, v katerem so bili po črtah pomešani med seboj pionirji vseh republik. To srečanje je trajalo 4 dni, v bodoče pa bomo poskušali, da ne bi nobenega več zamudili.

To je največja pionirska akcija v zveznem merilu, predvsem v pogledu gojitve bratskih odnosov med pionirji različnih republik in medsebojnem spoznavanju.

Miha Govekar

SAH ALPINA : PEKO

Sahisti nadaljujemo s svojim programom. V soboto, 14. aprila smo se na 10 deskah srečali z reprezentanco Peka v Tržiču.

Dvoboj je potekal v ogorčenih posamičnih bojih, uspešnejši pa so bili naši nasprotniki. Zmagali so z rezultatom 5,5:4,5. Kljub temu je ta rezultat najboljši uspeh, ki smo ga dosegli v tradicionalnih dvobojih s to ekipo.

Prav gotovo taka srečanja niso samo pomembna kot športno tekmovanje, temveč utirajo pota za sodelovanje delavcev obeh tovarn na vseh področjih. Prepričan sem, da

se bodo rezultati pokazali, zato smo se tudi dogovorili, da s temi dvoboji še nadaljujemo.

V nedeljo, 22. aprila smo se udeležili prvenstva gorenjskih mest v brzopoteznem šahu. Ekipa je izredno dobro štartala, žal pa je slabše nadaljevala in pristala na 9. mestu. Kljub temu pa si je naša, v brzopoteznem šahu neugrana ekipa, nabrala nekaj izkušenj, ki jim bodo zelo koristile.

N. P.

Razmislite!

Na naše uredništvo je prišlo zanimivo pismo z naslednjo vsebino:

POSTAJAMO DEZELA
PALCKOV?

Ze dolgo časa ugotavljam, kaj pomenijo po žirovskih vrtovih in balkonih tisti osladni palčki. Nekdo mi je celo dejal, da je to le spričevalo slabega okusa naših občanov.

Zdaj pa mi je prišlo na misel, da je ta pravljica bitja morda pregnala iz njihovega pravljice sveta tista gnojnica, ki smo jo bili deležni v naših loncih tudi mi.

Kaj pravi na to uredništvo?
j. P. M.

Moramo reči, da se v našem uredništvu nismo utegnili posebno truditi, da bi razvozljali to uganko.

Upajmo, da nam bodo odgovorili bralci.

Uredništvo

Kej je djau?

Namen uredništva, ko smo v prejšnji številki objavili tovarno na Colu v oblakih, je bil dober. Zeleli smo, da vprašanje gradnje poživimo, da ne bi povsem »zaspalos«. Pa smo bili s strani delavcev v obratu Col deležni kritike, češ da se iz resnih zadev norčujemo. Kljub temu objavljamo

nagrajene odgovore

1. Na zeml bi je nugal! (F. J.) I. nagrada
2. Zgleda de ba še triskal! (M. K.) II. nagrada
3. Lipe ablube — mejhna dejanja! (A. J.) III. nagrada

NOVO NAGRADNO VPRAŠANJE

Problem vode je v Zireh večkrat prisoten. Enkrat smrdi, drugič je ni. Do 30. junija pričakujemo od vas odgovore na to temo. Pogoji: največ 5 besed. Nagrade so 30, 20 in 10 din.

V ospredju Dušan Seljak, s startno številko 48, zelo uspešen tekmovalac v vseh panogah

Najuspešnejši tekmovalac je bil Dušan Seljak, ki je v skoku v daljino dosegel zelo dober rezultat s 5,81 m, kar je nov šolski rekord.

Rezultati — pionirji: 60 m: 1. Dušan Seljak 7,9, višina: 1. Dušan Seljak 160, daljina: 1. Dušan Seljak 581;

Pionirke: 60 m: 1. Gantar Jožica 8,5, višina: 1. Gantar Jelka 134, daljina: 1. Klemenčič Brigita 462;

Zmagovalec troboja je: 1. Dušan Seljak — Ziri 194 točk, 2. Mičo Pintarič — Trata, 117 točk, 3. Branko Dolinar — Trata, 117 točk.

Med pionirkami je: 1. mesto zasedla Klemenčič Brigita, Ziri, 198 točk, 2. mesto zasedla Gartner Jožica, Zelezniki, 182 točk, 3. mesto zasedla Krolnik Nuša, Ziri, 173 točk.

Med ekipami — pionirji, je 1. mesto zasedla ekipa Zirov, 367 točk, 2. mesto zasedla ekipa Trata, 313 točk, 3. me-

»DELO, ŽIVLJENJE« je glasilo tovarne obutve ALPINA ZIRI.

Ureja ga uredniški odbor:

ANA RAMPRE
MATEVŽ PECELIN
RUDOLF POLJANŠEK
VLADIMIR PIVK
ALFONZ ZAJEC
MILAN MOCNIK
ANTON ZAKELJ
STOJAN PERTOVT

MAJDA JESENKO, odgovorna urednik

Izhaja mesečno. Naklada 1600 izvodov.

Tisk Gorenjski tisk Kranj

KOSARKA

Najbolj množično pionirsko tekmovanje v republiki — Festival košarke — je končano. Zaključni boji tekmovanja, ki je zajelo prek 300 šol iz vse Slovenije, so bili za pionirke v Kranjski gori, v Hrastniku pa so tekmovali pionirji. Tudi ekipi osnovne šole Ziri sta sodelovali v tem tekmovanju. Pionirji so se uvrstili v polfinale, ki je bilo v Postojni. V prvi tekmi so premagali Vrhniko s 58:39, v odločilni tekmi pa so izgubili s Postojno s 45:37, tako da so izpadli iz nadaljnjega tekmovanja. Več uspeha so imele pionirke, ki so v polfinalu v Zireh bile prve, tako da so se udeležile finalnega tekmovanja v Kranjski gori. Predvsem sodnikom se lahko »zahvalijo«, da niso še petič zapored osvojile 1. mesto, saj so v odločilni tekmi izgubile z osnovno šolo Valentin Vodnik iz Ljubljane šele po podaljškem s 38:30. Tekmo, v kateri so žirovke vodile od začetka do izenačenja v zadnji minuti, sta sodnika pri kraju krojila po svoje, v podaljškem pa je žirovkam zmanjkalo moči.

Vrstni red:

1. Valentin Vodnik	8 točk
2. Ziri	6 točk
3. Kranjska gora	2 točki
4. Trata	0 točk

Tudi mlajše pionirke so dostojno zastopale svojo šolo, saj so na Gorenjskem prvenstvu v Kranju premočno osvojile prvo mesto, pred ekipami OŠ Lucijan Seljak — Kranj, OŠ Cerklje in OŠ Kranjska gora.

Z nasprotnicami pa so igrala takole: Lucijan Seljak 55:33, Cerklje 48:18, Kranjska gora 39:14.